

Medžioklė

VYTAS GIRDAUSKAS
Trofėjų vertintojas ir
gamtos draugas

PETRAS ADEIKIS:
„Šiuo metu konkretaus
ar bent apytikrio
Lietuvoje gyvenančių
lūšių skaičiaus įvardyti
negalima.“

MEDŽIOTOJO PATIRTIS
Lapienos konservai?
Arba kam
medžioti lapas

VILKAI LIETUVOJE –
grėsmingai plintantys
ar pažeidžiami?

AKM
Kada bus
afrikinio kiaulių
maro vakcina?

Draudimas

- KAS IR KODĖL NORI NUSTATYTI PRIVALOMĄJĮ DRAUDIMĄ?
- EKSPERTŲ NUOMONĖS

Medžiotojų būrelis *Balandinė*. Pirmasis trofėjų vertinimas nuo 1967 m.

Tekstas: KATARYNA ŠTERNA

Jurbarko rajono medžiotojų būrelis *Balandinė* sukūrė naują tradiciją – vertinti klubo plotuose sumedžiotų gyvūnų trofėjus. Iš viso įvertinta daugiau kaip 60 trofėjų, iš kurių 54 – aukso, sidabro ir bronzos vertės. Matavo Tarptautinės medžioklės ir medžiojamosios faunos apsaugos tarybos (CIC) ekspertai. Tai pirmo tokio pobūdžio trofėjų vertinimo akcija lietuviškame būrelyje.

Trofėjų vertinimo komisijai vadovavo CIC vyr. trofėjų expertas Antanas Truskauskas, dalyvavo Lietuvos medžiotojų sąjungos *Gamta* vadovas Raimondas Ribčiauskas, CIC expertas Ričardas Bulis, vyr. trofėjų expertas Giedrius Kavaliauskas ir kiti.

Trofėjų vertinimas tęsėsi kelias dienas ir po Kalėdų, gruodžio 26 d., *Balandinės* būrelio namelyje įvyko medalių įteikimo ceremonija.

„Medžiotojai turi žinoti, kokie gyvūnai sumedžioti būrelio plotuose ir kurie kolegos yra sėkmingiausi. Iki šiol dauguma sumedžiotų gyvūnų trofėjų

džiugino tik patį autorių. Geriausi atveju kokį nors išsiųsdavo į parodas, o būrelio nariai, ypač jaunieji, apie tai nieko nežinodavo. Dabar visi geriausi trofėjai yra deramai įvertinami ir visi žino, kas sumedžiojo auksinį elnią ar lapę“, – sakė patyręs medžiotojas ir vienas šios akcijos iniciatorių Ramūnas Kvietkauskas.

Būrelio lėšomis pagaminti medaliai ir diplomai įteikti trofėjų savininkams, o įremintos jų kopijos puošia medžiotojų namelio sienas. Pagerbti ir jau anapilin išėję medžiotojai. Pavyzdžiui, a. a. Regimanto Kvietkausko prieš daugiau kaip 25 metus sumedžiojo tauriojo elnio ir šerno trofėjai buvo įvertinti aukščiau-

Medžiotojų būrelio *Balandinė* nariai ir trofėjų ekspertai

Būrelio narių trofėjai

Iš kairės: Ramūnas Alminas, Ričardas Bulis, Antanas Truskauskas, Nerijus Laurinaitis ir Ramūnas Kvietkauskas

Vėliavos nuleidimas po medžioklės

NUOTRAUKA: KOSTAS SLIVSKIS

siu medaliu ir liko nepralenkiami. Diplomas ant klubo sienos primins apie šį velionio pasiekimą.

Vieniolika elnių trofėjų įvertinti bronza, du sidabru ir vienas – aukso medaliu. Aukso įvertinimą gavo ir vienas stirnino trofėjus, dvejų šerno iltys, du barsukai ir du bebrai. Kiti trofėjai įvertinti maždaug po lygiai sidabro ir bronzos medaliais.

„Kitas žingsnis – kurti būrelio trofėjų albumą. Planuojame papildyti sumedžiotų gyvūnų, medalių ir diplomų nuotraukomis istorijomis apie medžioklę ir patį medžiotoją, kad dabartiniai ir būsimi klubo nariai pamatytų praeities pasiekimus ir gautų motyvacijos patys to siekti“, – pasakojo R. Kvietkauskas.

Balandinės vadovas Ramūnas Alminas sako, kad trofėjus vertinti klube yra

daug patogiau. „Anksčiau trofėjus vertino valstybė, vėliau – asociacijos. Jeigu norėdavai gauti diplomą, reikėdavo tuos ragus vežti į parodą ir tekdavo ilgai laukti sprendimo. O taip viskas vyksta greičiau ir paprasčiau“, – sakė R. Alminas.

Mažasis penketukas

Kad motyvuotų medžiotojus medžioti daugiau smulkiosios faunos, Balandinė įsteigė unikalų Mažąjį penketuką – apdovanojimą medžiotojui, surinkusiam penkis vienodus medalius. „Jeigu surenki penkis bronzos medalius, gauni bronzinę statulėlę, jeigu penkis sidabro – sidabrinę, o už penkis aukso – auksinę. Mažajame Balandinės penketuke yra usūrinis šuo, barsukas, lapė, bebras ir stirninas. Čia yra keletas

teigiamų aspektų. Įsivaizduokite: medžiotojas sėdi bokštelyje ir laukia šerno, bet ateina usūrinis šuo. Jis turi keturis medalius, bet neturi usūrinio šuns. Galbūt jis pasirinkęs patausoti šerną, nes kitą kartą usūrinio šuns gali nepasitaikyti. Kita situacija: medžiotojas, jau surinkęs keturis aukso medalius, bet dar neturintis aukso stirnino, vasarą pamato stirniną sidabriniais ragais. Manau, kad jis pasirinkęs patausoti tokį stirniną, kad šis galėtų dar vienus metus dalyvauti tęsiant giminę“, – aiškino R. Kvietkauskas.

Motyvacija medžioti smulkiuosius plėšrūnus

Anksčiau už lapės, usūrinius šunis ir kitus smulkiuosius plėšrūnus mokėdavo gerus pinigų, todėl šie gyvū-

Klubo narių kampelis

►► nai buvo aktyviai medžiojami. Jų skaičius buvo griežtai kontroliuojamas, o tai teigiamai atsiliepė ant žemės lizdus sukančių paukščių – kurapkų, tetervinų, kurtinių – populiacijų būklei. Dabar lapės ir usūriniai šunys nieko nedomina. Motyvacija galėtų būti noras gauti kuo geresnį trofėjų, tik yra viena bėda.

Pasak *Balandinės* atstovo, kai kurie medžiotojai net nežino, kad lapės, usūrinio šuns ir barsuko trofėjai vertinami pagal CIC sistemą. Po šio trofėjų vertinimo situacija galėtų pasikeisti. R. Kvietkauskas pasakojo: „Į trofėjų vertinimą ir apdovanojimų renginį atvyko beveik visi klubo nariai. Jie stebėjo, klausinėjo, kasėsi pakaušius... Esu tikras, kad dabar situacija pasikeis. Visi matė, kad medaliai suteikti ir už barsuko, lapės, ir net usūrinio šuns kaukolę. Varžybų dvasia juk yra medžiotojų kraujyje! Visų garbingų trofėjų diplomų kopijos kabės ant sienos medžiotojų namelyje. Pamačius, kad kažkas kitas sumedžiojo auksinę lapę, pačiam irgi norėsis gauti panašią, o geriau – dar didesnę! Tai galėtų motyvuoti medžiotojus daugiau laiko skirti smulkiųjų plėšrūnų medžioklei, o tai išeitų į naudą visiems. Be to, sumažėjus lapių, išgyventų gerokai daugiau stirniukų. Remiantis Vokietijos mokslininkų tyrimais, apie 70 proc. naujagimių stirniukų žūsta dėl lapių.

Medžiotojas tam ir skirtas šioje gamtoje, kad reguliuotų populiaciją, garbingai ir protingai medžiotų, bet jokia būdu nenaikintų gamtos. Seni laikai rodo, kad visi šie švelniakailiai plėšrūnai buvo vienas iš daugumos medžiotojų pragyvenimo šaltinių ir juos su pagarba medžiojo. Taip kad nieko nenaikinkime, o garbingai medžiokime, lai kiekvienas sumedžiotas gyvūnas bus pagerbiamas eglės šakele ir sutrimituojamas jam pagarbos himnas.“ *Balandinės* medžiotojų būrelyje kiekviena medžioklė prasideda ir baigiasi žvėrių pagerbimu, trimituojant medžiotojui Vincui Alminui.

Trofėjų apžiūrose gauta informacija niekur nenaudojama

Apskritai medžioklės trofėjų apžiūromis siekiama nustatyti, ar elniniai sumedžioti teisingai, ar koks nors medžiotojas nepažeidė taisyklių ir nenusipelnė bausmės... Tuo pat metu pagrindinė medžioklės trofėjų vertinimo idėja – tyrinėti populiaciją ir gauti informacijos, kaip ją pagerinti konkrečiame rajone ar šalyje. Šie duomenys labai vertingi.

CIC kaupia informaciją apie vertinamų trofėjų kokybę. Ji padeda nustatyti, kokie elniai, stirnos, briedžiai gyvena CIC valstybės narėse. Tik apie Lietuvos situaciją duomenys gana šykštūs. „Manau, kad trofėjų apžiūrose gautus duomenis reikėtų suvesti į bendrą duomenų bazę ir saugoti, pavyzdžiui, LMŽD serveriuose. Galbūt reikėtų sukurti nepriklausomą archyvą. Kol kas jokie iš vertinimų gauti moksliniai duomenys apie trofėjus niekur nenaudojami ir neprieinami. Be to, kitas niuansas: jeigu tie apžiūrų protokolai kur nors ir saugomi, juose yra tik taurieji elniai, stirnos, briedžiai ir vilkai. Kitų gyvūnų trofėjų niekas nevertina ir parodos pas mus vyksta labai retai. Norėtusi šią sistemą pagerinti. Kol kas pradėdame nuo savo pačių klubo, kur dabar vertinami visi vertingi trofėjai iš mūsų plotų nuo 1967 metų!“ – apie dabartinę sistemą samprotavo R. Kvietkauskas.

CIC ekspertai Antanas Truskauskas ir Ričardas Bulis

Tradicijos

Iš rengiamos Kosto Slivskio knygos *Medžioklės kultūra, etika ir... sėkmė*

Balandinės vadovas Ramūnas Alminas papasakojo apie klubą:

„Aš būreliui vadovauju ketvirtį metų. Tai vienas seniausių būrelių Jurbarko rajono medžiotojų ir žvejų draugijoje. Būrelis įkurtas 1967 metais ir jau esame atšventę 50 metų jubiliejų.

Į būrelio šventės pakviečiame ūkininkus. Su ūkininkais bendraujame ir esame suderinę, kur galima statyti tykojimo bokštelius, kurie yra sunumeruoti.

Balandinė aktyviai dalyvauja Jurbarko rengiamose šventėse. Įsimintina buvo Viešvilės miestelio šventė, kurioje dalyvavome. Ten buvo linksmų sportinių rungčių. Tarp mūsų medžiotojų yra muzikų ir turime savo ansamblį.

Visada dalyvaujame rajono Medžiotojų ir žvejų draugijos rengiamose kombinuotojo šaudymo varžybose ir ne kartą esame užėmę pirmą ar bent jau prizinę vietą.

Žiemą, esant sniegui, iš pėdsakų skaičiuojame, kiek kokių žvėrių gyvena mūsų medžioklės plotuose.

Paskutiniu metu aptinkame ir lūšių pėdsakų. Žvėris skaičiuojame tam, kad žinotume, kiek kokių reikia ateinantį medžioklės sezoną sumedžioti ir tam gauti leidimą. Mes stengiamės išmedžioti selekcinčius ar pasiekusius brandos amžių. Taip gerinamos įvairių žvėrių populiacijos.

Per sezoną sumedžiojame apie 10 elnių patinų ir 30 patelių bei jauniklių. Stirninių sumedžiojame apie 50 ir nemaža dalis įvertinami medaliais. Jei seniau

sumedžiodavome apie 120 šernų, tai dabar jau tik apie 40. Tiesiog išmedžiojome, kad išvengtume maro.

Esame įveisę danielius, bet jų dar nemedžiojame. Atlikę žvėrių apskaitą pagal pėdsakus sniege, nustatėme, kad mūsų plotuose danielių yra apie 30.

Balandinėje yra 50 būrelio narių. Būrelio medžiotojai suskirstyti į keturias grupes. Grupėms vadovauja valdybos nariai Pranas Gargasas, Mindaugas Grybauskas, Sauliukas Bulotas.

Negalima neprisiminti buvusio valdybos nario, į amžinuosius medžioklės plotus išėjusio Vytauto Lebecko. Vietoj jo į valdybą išrinktas Linas Steponaitis, kuris taip pat vadovauja grupei.

Džiaugiamės aktyviu ir patyrusiu medžiotoju, valdybos nariu Pranu Gargasu, kuris rūpinasi būrelio narių švietimu, vadovauja visuotiniam narių susirinkimui.

Mūsų būrelyje daugiausia šeimų nariai. Pas mus itin šeimyniškos tradicijos. Aktyvūs būrelio gyvenime ir taiklūs šauliai yra Ramūnas ir Mindaugas Kvietkauskai. Jų a. a. tėvas buvo būrelio vadovas. Minėtinas Regimantas Kvietkauskas, vienas iš būrelio pradininkų. Toliau kalbant apie medžiotojų šeimą, tai mūsų būrelyje yra Mindaugas Grybauskas, kurio senelis, miškininkas Lingys, buvo medžiotojas. Kęstutis Kaučikas ir jo sūnus Mindaugas, Vincas Alminas ir jo sūnus Ramūnas Alminas, Raimondas Tijauskas, kurio sūnus stažuojasi būrelyje ir ruošiasi būti medžiotoju.

Didelį dėmesį skiriame materialinės bazės stiprinimui, būrelio lėšomis įsigijome priekabą sumedžiotiems žvėrimis transportuoti iki apdorojimo patalpos. Priekaboje įrengtas sumedžiotų žvėrių įkėlimo mechanizmas, pritvirtinti vandens bakeliai rankoms nusiplauti. Priekaba yra dvigubu dugnu – tai papildoma talpa priekabos dugne kraujui surinkti, taip kraujas nepatenka į aplinką ir užkertamas kelias ligoms plisti, priekaba dengta tentu.

Kadangi būrelyje yra artimi šeimų ryšiai, gal todėl būrelis itin draugiškas, jame aukštos kultūros medžiotojai, gamtos mylėtojai. Baigiantis metams, prieš Kalėdas, visada būrelio medžiotojams linkiu tvirtos rankos ir taiklios akies, ir, svarbiausia, susiklausymo, santaikos šeimose ir kad visų siekiai išsipildytų. Tai irgi yra medžioklės kultūra, kuriai skiriame itin daug dėmesio.

Mes stengiamės ne tik teisingai, saugiai medžioti, bet ir nuolatos gerinti medžioklinę bazę. Savo miškuose turime žvėrių papildomo maitinimo aikštelių ir prie jų nemedžiojame.

Žvėrių papildomu maitinimu rūpinasi visi medžiotojai.

Kiekvieną medžioklę pradedame pakeldami vėliavą. Pirmoje medžioklėje su varovais vėliavą pakelia vyriausias medžiotojas, o paskui – buvusios medžioklės karaliai. Medžiojame laikydamiesi tradicijų: pagerbiame kiekvieną sumedžiotą žvėrį ir taiklų medžiotoją.“